

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра хірургії №3

Навчальний рік 2021-2022

СИЛЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

«Екстрена та невідкладна хірургічна допомога»

Назва освітнього компонента

Нормативний освітній компонент

Форма здобуття освіти очна

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність 221 «Стоматологія»

Освітня програма підготовки фахівців другого (магістерського)
рівня вищої освіти

Курс 5

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на
засіданні кафедри хірургії №3

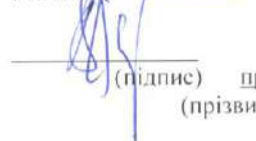
Протокол від
"21" серпня 2021 року № 1
Завідувач кафедри

(підпис) чл.-кор. НАМНУ, проф.
Лупальцов В.І.
(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною комісією ХНМУ з проблем
хірургії

Протокол від
"30" серпня 2021 року № 1
Голова

(підпис) проф. Сипливий В.О.
(прізвище та ініціали)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСА:

Лупальцов Володимир Іванович, завідувач кафедри хірургії №3, член-кореспондент НАМНУ, доктор медичних наук, професор.

Ягнюк Андрій Іванович, доцент кафедри хірургії №3, кандидат медичних наук, доцент.

Вандер Костянтин Олександрович, професор кафедри хірургії №3, доктор медичних наук,

Скалій Микола Миколайович асистент кафедри хірургії №3, кандидат медичних наук.

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Лупальцов Володимир Іванович, член-кореспондент НАМНУ, доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри хірургії №3, спеціалізація «Хірургія», тел. 057 370 60 60, e-mail: vi.lupaltsov@knmu.edu.ua

Вандер Костянтин Олександрович, доктор медичних наук, професор кафедри хірургії №3, спеціалізація «Хірургія», тел. 067 576 55 71, e-mail: ko.vander@knmu.edu.ua

Ягнюк Андрій Іванович, кандидат медичних наук, доцент кафедри хірургії №3, спеціалізація «Хірургія», тел. 067 794 97 03, e-mail: ai.yahniuk@knmu.edu.ua

Скалій Микола Миколайович кандидат медичних наук , асистент кафедри хірургії №3, спеціалізація «Хірургія», тел. 099 666 46 99, e-mail: mmskaliy.po21@knmu.edu.ua

Кітченко Сергій Сергійович асистент кафедри хірургії №3, спеціалізація «Хірургія» , тел.050 026 02 46, e-mail: ss.kitchenko@knmu.edu.ua

Мірошниченко Олександр В'ячеславович, асистент кафедри хірургії №3, спеціалізація «Хірургія» , тел. 050 303 79 57 e-mail: ov.miroshnychenko@knmu.edu.ua

Котовшиков Максим Сергійович, асистент кафедри хірургії №3, спеціалізація «Хірургія» , тел. 050 401 60 21, e-mail: ms.kotovshchikov@knmu.edu.ua

Контактний тел. та e-mail кафедри: тел. (057)370-60-60, e-mail: kaf.4med.hirurgii3@knmu.edu.ua

Очні консультації: розклад та місце проведення за розкладом кафедри.

Он-лайн консультації: розклад та місце проведення за попередньою домовленістю з викладачем на платформі GOOGLE MEET, MOODLE або ZOOM.

Робочій стіл кафедри у платформі MOODLE <http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=3464>

Локація: заняття проводяться на базах КНП «Міська клінічна лікарня №31» Харківської міської ради за адресою: Харків, проспект Любові Малої,4.

ВСТУП

Силабус навчальної дисципліни «Екстрена та невідкладна хірургічна допомога» складений відповідно до освіньо-професійної програми (далі ОПП) «Стоматологія» та Стандарту вищої освіти України (далі - Стандарт), другий (магістерський) рівень, галузі знань - 22 Охорона здоров'я, спеціальність 221 «Стоматологія».

Опис навчальної дисципліни «Екстрена та невідкладна хірургічна допомога» (анотація).

Хірургія - один з основних розділів клінічної медицини, який вивчає захворювання та пошкодження організму при лікуванні яких використовуються методи та засоби, що супроводжуються порушенням цілісності покровних тканин організму. Вивчення основ хірургії має важливе значення для підготовки лікарів усіх спеціальностей. Відповідно до навчального плану вивчення дисципліни «Екстрена та невідкладна хірургічна допомога» передбачено на 5 курсі у 9 семестрі, коли студент набув відповідні знання з основних базових дисциплін, з якими інтегрується програма дисципліни. Вона є складовою дисципліни «Екстрена та невідкладна терапевтична та хірургічна допомога» та надає базові знання з ургентної хірургічної паталогії, які є необхідними лікарю незалежно від його подальшої спеціалізації, виходячи з виробничих функцій, типових задач діяльності та умінь, якими повинен володіти випускник вищого медичного закладу за зазначеним фахом. Здобувач вищої освіти може оволодіти знаннями щодо основ патогенезу, клінічних проявів та методів діагностики невідкладних хірургічних захворювань органів черевної порожнини та грудної клітки, навичками надання першої допомоги при невідкладних станах, здійснювати кваліфікований догляд за хворими хірургічного профілю.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теми пов'язані з найпоширенішими ургентними хірургічними захворюваннями органів черевної порожнини і грудної клітки, що потребують екстреної і невідкладної допомоги, вивчення яких надає можливість опанувати знання, вміння та практичні навички які дозволять правильно орієнтуватися в ситуаціях при наявності у пацієнтів данної паталогії.

Міждисциплінарні зв'язки базуються на засвоєнні студентами теоретичного матеріалу з основних базових дисциплін (анатомія людини, гістологія, цитологія та ембріологія, фізіологія, патофізіологія, патоморфологія, хірургія, пропедевтика внутрішньої медицини, фармакологія) з якими інтегрується програма дисципліни «Екстрена та невідкладна хірургічна допомога». Засвоєння програми передбачає формування умінь застосовувати отримані знання в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

Пререквізити. Вивчення дисципліни передбачає попереднє засвоєння навчальних дисциплін з нормальної та патологічної анатомії, нормальної та патологічної фізіології, топографічної анатомії, хірургії, фармакології, екстреної та невідкладної медичної допомоги, а також мати практичні навички догляду за хворими хірургічного профілю.

Постреквізити. Основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні суміжних дисциплін та підготовки до навчання у закладах вищої освіти на програмах третього освітньо-наукового рівня вищої освіти.

Посилання на сторінку навчальної дисципліни в MOODLE:
<http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=2911#section-3>

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦІПЛІНИ

1.1. Метою вивчення навчальної дисципліни є засвоєння теоретичних та практичних знань з етіології, патогенезу, типових та атипичних клінічних проявів, методів діагностики, консервативного та оперативного лікування, реабілітації ургентної хірургічної паталогії у межах, відповідних підготовці лікаря-стоматолога з урахуванням особливостей його спеціальності відповідно до ОПП «Стоматологія».

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни

- демонстрація та володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації під час надання допомоги з хворим з ургентною хірургічною паталогією.
- засвоєння теоретичного матеріалу, демонстрування та володіння навичками організації обстеження та лікування хворих з ургентною хірургічною паталогією.
- виконання необхідних медичних маніпуляцій.
- визначення та засвоєння особливостей ургентної хірургічної паталогії, методів діагностики, консервативного та оперативного лікування та реабілітації в хірургічній клініці.

1.3. Компетенції та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна.

1.3.1. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує опанування студентами компетенцій:

Інтегральні:

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог;

Загальні:

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися і бути сучасно навченим; здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях; знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності; здатність до адаптації та дії в новій ситуації; здатність приймати обґрунтоване рішення; працювати в команді; навички міжособистісної взаємодії; здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність спілкуватись іноземною мовою; навички використання інформаційних і комунікаційних технологій; визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків; здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні (фахові, предметні):

Навички опитування; здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів; здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання; здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку, характеру харчування при лікуванні захворювань; здатність до визначення принципів та характеру лікування захворювань; здатність до діагностування невідкладних станів; здатність до визначення тактики та володіння навичками надання екстреної медичної допомоги; навички виконання медичних маніпуляцій; здатність до визначення тактики ведення осіб, що підлягають диспансерному нагляду; здатність до ведення медичної документації.

1.3.2. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних програмних результатів навчання:

ПРН 1 – здобуття особою загальних та спеціальних фундаментальних і професійно-орієнтованих знань, умінь, навичок, компетентностей, необхідних для виконання типових професійних завдань, пов'язаних з її діяльністю в медичній галузі на відповідній посаді.

ПРН 2 – знання психофізіологічних особливостей людини, здоров'я людини, підтримки здоров'я, профілактики захворювань, лікування людини, здоров'я населення. Застосування знань та розуміння.

ПРН 3 – здатність застосовувати набуті знання, навички та розуміння для вирішення типових задач діяльності лікаря, сфера застосування яких передбачена переліками синдромів та симптомів, захворювань, невідкладних станів, лабораторних та інструментальних досліджень, медичних маніпуляцій.

ПРН 4 – збір інформації про пацієнта.

ПРН 5 – оцінювання результатів опитування, фізичного обстеження, даних лабораторних та інструментальних досліджень.

ПРН 6 – встановлення попереднього клінічного діагнозу захворювання.

ПРН 7 – визначення характеру, принципів лікування захворювань.

ПРН 8 – визначення необхідної дієти при лікуванні захворювань.

ПРН 9 – визначення тактики ведення контингенту осіб, що підлягають диспансерному нагляду.

ПРН 10 – діагностування невідкладних станів, визначення тактики надання екстреної медичної допомоги.

ПРН 15 – виконання медичних маніпуляцій.

ПРН 17 – ведення медичної документації, обробка державної, соціальної та медичної інформації.

ПРН 18 – здатність здійснювати оцінку стану здоров'я людини та забезпечувати його підтримку з урахуванням впливу навколишнього середовища та інших факторів здоров'я.

ПРН 20 – здатність застосовувати набуті знання щодо існуючої системи охорони здоров'я для оптимізації власної професійної діяльності та участі у вирішенні практичних завдань галузі. ПРН 21 – сформованість фахівця з належними особистими якостями, який дотримується етичного кодексу лікаря.

1.3.3. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних соціальних навичок (Soft skills): комунікативність (реалізується через: метод роботи групах тамозковий штурм під час аналізу клінічних кейсів, метод презентації результатів самостійної роботи та їх захисту в групі); робота в команді (реалізується через: метод роботи групах тамозковий штурм під час аналізу клінічних кейсів); конфлікт-менеджмент (реалізується через: ділові ігри), тайм-менеджмент (реалізується через: метод самоорганізації під час аудиторної роботи в групах та самостійної роботи); лідерські навички (реалізується через: метод презентації результатів самостійної роботи та їх захисту в групі).

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	вечірня форма навчання
Кількість кредитів 1,5	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я» (шифр і назва)	Нормативна	
Загальна кількість годин – 45	Спеціальність: 221 «Стоматологія» (шифр і назва)	Рік підготовки:	
		5-й	-
		Семестр	
		9-й	-
		Лекції	
		8 год.	-
		Практичні, семінарські	
		22 год.	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		15 год.	-
Годин для денної (або вечірньої) форми навчання: аудиторних – 30 самостійної роботи студента – 15	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	Індивідуальні завдання: -	
		Вид контролю: Диференційований залік	

2.1. Опис дисципліни.

2.2.1. Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Види лекцій
1	Гостра кишкова непрохідність.	2	мультимедійна презентація
2	Гострий панкреатит.	2	мультимедійна презентація
3	Ускладнення виразкової хвороби шлунка і дванадцятипалої кишки.	2	мультимедійна презентація
4	Гнійні захворювання легенів та плеври	2	мультимедійна презентація
	Всього	8	

2.2.2. Семінарські заняття

Не передбачено програмою.

2.2.3. Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Гострий апендицит. Курація хворого для написання історії хворого	2	Бесіда, ілюстрація, презентація, відіоролики,	Поточний контроль (усне та

	би.		відеофільми, дискусія, опрацювання практичних навичок.	письмове опитування, реферати, виступ на задану тему, тестовий контроль)
2	Черевні грижі та їх ускладнення.	2	Бесіда, ілюстрація, презентація, відіоролики, відеофільми, дискусія, опрацювання практичних навичок.	Поточний контроль (усне та письмове опитування, реферати, виступ на задану тему, тестовий контроль)
3	Гострий холецистит.	2	Бесіда, ілюстрація, презентація, відіоролики, відеофільми, дискусія, опрацювання практичних навичок.	Поточний контроль (усне та письмове опитування, реферати, виступ на задану тему, тестовий контроль)
4	Ускладнення виразкової хвороби шлунка і дванадцятипалої кишки.	2	Бесіда, ілюстрація, презентація, відіоролики, відеофільми, дискусія, опрацювання практичних навичок.	Поточний контроль (усне та письмове опитування, реферати, виступ на задану тему, тестовий контроль)
5	Гострий панкреатит.	2	Бесіда, ілюстрація, презентація, відіоролики, відеофільми, дискусія, опрацювання практичних навичок.	Поточний контроль (усне та письмове опитування, реферати, виступ на задану тему, тестовий контроль)
6	Гостра кишкова непрохідність.	2	Бесіда, ілюстрація, презентація, відіоролики, відеофільми, дискусія, опрацювання практичних навичок.	Поточний контроль (усне та письмове опитування, реферати, виступ на задану тему, тестовий контроль)
7	Перитонит.	2	Бесіда, ілюстрація, презентація, відіоролики, відеофільми, дискусія, опрацювання практичних навичок.	Поточний контроль (усне та письмове опитування, реферати, виступ на задану тему, тестовий контроль)
8	Гострі гнійні захворювання легенів та плеври	2	Бесіда, ілюстрація, презентація, відіоролики, відеофільми, дискусія, опрацювання практичних навичок.	Поточний контроль (усне та письмове опитування, реферати, виступ на задану тему, тестовий контроль)
9	Травми органів грудної клітки та черевної порожнини. Шок у хірур-	2	Бесіда, ілюстрація, презентація, відіоролики,	Поточний контроль (усне та

	гічних хворих.		відеофільми, дискусія, опрацювання практичних навичок.	письмове опитування, реферати, виступ на задану тему, тестовий контроль)
10	Диференційований залік	2	Опитування по білетах, демонстрація практичних навичок.	Підсуковий контроль (дифзалік)

2.2.4. Лабораторні заняття

Не передбачено програмою.

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Підготовка до практичних занять та дифзаліку	15	Самостійна робота студента з літературою та методичними матеріалами з теми.	Підсуковий контроль (дифзалік)

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ».

При кредитно-трансферній системі організації навчального процесу ECTS вивчення дисципліни «Екстрена та невідкладна хірургічна допомога» завершується диференційованим заліком. Передбачені наступні форми контролю успішності навчання:

1. Контроль поточної навчальної діяльності (ПНД) студентів на кожному практичному занятті. Викладачі слідкують за тим, щоб кожен студент отримав необхідну компетенцію в областях, що входять до тем практичних занять. Засвоєння теми (поточний контроль) контролюється на практичному занятті відповідно до конкретних цілей. Застосовуються такі засоби оцінки рівня підготовки студентів: тести, розв'язання ситуаційних задач, трактування та оцінка результатів лабораторних досліджень, методика призначення терапії, контроль засвоєння практичних навичок. Оцінювання та контроль ПНД студентів здійснюється викладачем академічної групи, після засвоєння студентами кожної теми дисципліни. Під час оцінювання засвоєння кожної навчальної теми дисципліни кожному студенту викладачем в «Журналі обліку успішності і відвідування занять студентами» (форма № ЕН-1) виставляється оцінка за традиційною 4-бальною системою: «відмінно», «добре», «задовільно» та «незадовільно». На кожному практичному занятті оцінюються знання і практичні навички (уміння) всіх присутніх студентів; Про присутність студента на занятті свідчить наявність оцінок у відповідних графах, відсутність на заняттях відмічається в першій графі знаком «нб».

За підсумками кожного семестру середню оцінку (с точністю до сотих) за поточну діяльність викладач автоматично одержує за допомогою електронного журналу системи АСУ. Середній бал поточної успішності викладачем кафедри переводиться в 120-бальну шкалу ECTS. 2. Оцінювання самостійної роботи студентів. Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті.

Допуск до диференційованого заліку або курсовому іспиту визначається у балах ПНД (за семестр), а саме: min - 70, max - 120 балів.

2. Диференційований залік (ДЗ) проводиться викладачем академічної групи на останньому занятті з дисципліни. Безпосередньо ДЗ оцінюється від 50 до – 80 балів.

Методика проведення ДЗ.

1. Оцінювання засвоєння практичних навичок («виконав-не виконав») в день складання.

2. Оцінювання теоретичних знань за всіма темами дисципліни за складеними на кафедрі білетами -5 питань в кожному.

Допускається до оцінювання теоретичних знань при отриманні позитивних результатів оцінювання за освоєння практичних навичок.

Оцінювання теоретичних знань проводиться за 4-бальною (традиційною) системою (оцінками «відмінно», «добре», «задовільно» та «незадовільно») з перерахуванням у багатобальну шкалу ECTS (див. таб).

Оцінка з дисципліни є сума балів за ПНД за рік та ДЗ у балах від min – 120 до max - 200 і відповідає традиційній оцінці: «задовільно», «добре», «відмінно».

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	120	3.91-3,94	94
4.95-4,99	119	3.87-3,9	93
4.91-4,94	118	3.83- 3,86	92
4.87-4,9	117	3.79- 3,82	91
4.83-4,86	116	3.74-3,78	90
4.79-4,82	115	3.7- 3,73	89
4.75-4,78	114	3.66- 3,69	88
4.7-4,74	113	3.62- 3,65	87
4.66-4,69	112	3.58-3,61	86
4.62-4,65	111	3.54- 3,57	85
4.58-4,61	110	3.49- 3,53	84
4.54-4,57	109	3.45-3,48	83
4.5-4,53	108	3.41-3,44	82
4.45-4,49	107	3.37-3,4	81
4.41-4,44	106	3.33- 3,36	80
4.37-4,4	105	3.29-3,32	79
4.33-4,36	104	3.25-3,28	78
4.29-4,32	103	3.21-3,24	77
4.25- 4,28	102	3.18-3,2	76
4.2- 4,24	101	3.15- 3,17	75
4.16- 4,19	100	3.13- 3,14	74
4.12- 4,15	99	3.1- 3,12	73
4.08- 4,11	98	3.07- 3,09	72
4.04- 4,07	97	3.04-3,06	71
3.99-4,03	96	3.0-3,03	70
3.95- 3,98	95	Менше 3	Недостатньо

Для зарахування студент має отримати від 70 до 120 балів.

Оцінювання теоретичних знань.

Кількість питань	«5»	«4»	«3»	Усна відповідь за білетами, які включають теоретичну частину дисципліни	За кожну відповідь студент одержує від 10 до 16 балів, що відповідає: «5» - 16 балів; «4» - 13 балів; «3» - 10 балів.
1	16	13	10		
2	16	13	10		
3	16	13	10		
4	16	13	10		
5	16	13	10		
	80	65	50		

. Для зарахування студент має отримати від 50 до 80 балів.

Конвертація балів оцінювання дисципліни в ECTS та традиційні оцінки

Оцінка дисципліни в балах ECTS	Оцінка за шкалою ECTS	Традиційна оцінка з дисципліни
200 – 180	A	5
179 – 160	B	4
159 – 150	C	4
149 – 130	D	3
129 – 120	E	3
119-0	F,F _x	2

Диференційований залік з дисципліни або її частини - це процес, протягом якого перевіряються отримані за курс (семестр):

- рівень теоретичних знань;
- розвиток творчого мислення;
- навички самостійної роботи;
- компетенції - вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх у вирішенні практичних завдань.

Якщо ДЗ не складено, встановлюються дати перескладання під час канікул, допочатку наступного семестру.

3.2.- 3.3. Питання до дифзаліку. Контрольні питання.

1. Гострий апендицит. Класифікація. Клініка. Лікування.
2. Диференціальна діагностика гострого апендициту у вагітних першої та другої половини вагітності.
3. Ускладнення гострого апендициту: абсцес Дугласова простору. Клініка.
4. Ускладнення гострого апендициту: Апендікулярний інфільтрат. Принципи лікування.
5. Методи обстеження хворих з гострим апендицитом.
6. Черевні грижі. Класифікація. Клініка, діагностика
7. Методи обстеження хворих з черевними грижами.
8. Ускладнення черевних гриж. Класифікація. Клініка, діагностика, Лікування.
9. Ускладнення черевних гриж. Тактика хірурга при флегмоні грижового мішка.
10. Ускладнення черевних гриж. Тактика хірурга при защемлених грижах.
11. Гострий холецистит. Класифікація. Клініка. Хірургічна тактика
12. Хірургічна тактика у хворих з гострим холециститом.
13. Ускладнення гострого холециститу. Клініка, діагностика, показання до операції і методи оперативного втручання.
14. Методи обстеження хворих з гострим холециститом.
15. Сучасні методи хірургічного лікування виразкової хвороби шлунка та дванадцятипалої кишки.
16. Перфоративна виразка шлунка та дванадцятипалої кишки. Клініка діагностика, оперативне лікування.
17. Кровоточива виразка шлунка та дванадцятипалої кишки. Клініка, діагностика.
18. Кровоточива виразка шлунка та дванадцятипалої кишки. Консервативна терапія, показання до операції і методи оперативного втручання.
19. Ускладнення виразкової хвороби. пілородуоденальний стеноз. Клініка, діагностика, лікувальна тактика.
20. Ускладнення виразкової хвороби: пенетрація, малігнізація. Клініка, діагностика, лікувальна тактика
21. Методи обстеження хворих з виразковою хворобою шлунка та дванадцятипалої кишки.
22. Принципи вибору способу хірургічного лікування виразкової хвороби шлунка та дванадцятипалої кишки.
23. Хірургічна тактика при профузних гастродуоденальних кровотечах. Заповнення крововтрати.
24. Гострий панкреатит. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика.
25. Гострий панкреатит. Лікувальна тактика, показання до оперативного втручання і його види.

26. Ускладнення гострого панкреатиту. Ранні гнійні і постнекротическіе. Клініка, діагностика, лікування.
27. Методи обстеження хворих з гострим панкреатитом
28. Комплексне лікування гострого деструктивного панкреатиту.
29. Гостра кишкова непрохідність. Етіологія, патогенез, класифікація гострої кишкової непрохідності.
30. Гостра кишкова непрохідність. Принципи лікування.
31. Гостра obturaційна кишкова непрохідність. Етіологія, патогенез, принципи консервативного лікування, показання до операції.
32. Гостра strangulaційна кишкова непрохідність. Етіологія, патогенез, принципи консервативного лікування, показання до операції.
33. Динамічна кишкова непрохідність. Етіологія, патогенез, Дифдіагностика, принципи консервативного лікування, показання до операції.
34. Особливості клінічних проявів при strangulaційної кишкової непрохідності.
35. Методи обстеження хворих з кишковою непрохідністю.
36. Визначення перитоніту. Класифікація, етіологія, патогенез.
37. Перитоніт. Клініка, діагностика, принципи лікування.
38. Комплексне лікування перитоніту: інфузійна терапія, антибіотикотерапія, вибір методики оперативного втручання.
39. Основні етапи оперативного втручання при розповсюдженому перитоніті.
40. Класифікація гнійних захворювань легень та плеври
41. Етіологія, патогенез абсцесу та гангрен легень.
42. Клініка, діагностика, варіанти оперативного лікування абсцесу та гангрен легень..
43. Етіологія, патогенез емпієми плеври.
44. Клініка, діагностика, варіанти оперативного лікування емпієми плеври.
45. Методи дренивання плевральної порожнини
46. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна картина при травмах органів грудної клітки
47. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна картина при травмах порожнистих органів черевної порожнини
48. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна картина при травмах паринхиматозних органів черевної порожнини
49. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна картина при травмах органів грудної клітки та черевної порожнини
50. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна картина при травмах органів грудної клітки та черевної порожнини
51. Визначення поняття шоку , його класифікація.
52. Етіологія, патогенез різних розновидів шоку..
53. Методи обстеження хворих з шоком
54. Лікування шоку.
55. Серцево-легенева реанімація: відновлення прохідності дихальних шляхів, дихання, кровообігу.

3.4. Індивідуальні завдання

Додатковими балами оцінюються виконані індивідуальні завдання студента:

доповідь реферата на практичному занятті 1–2 бали; доповідь з презентацією на практичному занятті 1–3 бали; доповідь на науково-практичних конференціях кафедри, університету, написання тез, статей 1–5 балів; участь у Всеукраїнській олімпіаді – 5-10 балів .

3.5. Правила оскарження оцінки

Спірні питання щодо поточного оцінювання вирішуються упродовж тижня після оголошення результатів поточного контролю. Здобувач вищої освіти має право звернутися за обґрунтуванням щодо результатів поточного оцінювання та/або наявними, на його думку, порушеннями процедури проведення контрольного заходу до викладача, який здійснював оцінювання або завідувача кафедри.

Оскарження результатів підсумкового контролю (диференційований залік), здійснюється, як правило, у день проведення дифзаліку. Здобувач вищої освіти звертається до викладача, який проводив підсумковий семестровий (курсний) контроль за роз'ясненням щодо виставленої оцінки. Якщо здобувач незгодний з результатами підсумкового контролю має право звернутися до декана факультету з апеляційною заявою, в

якій вказується причина подачі апеляції, яка буде розглянута за процедурою визначеною у «Положенні про апеляцію результатів підсумкового контролю здобувачів освіти ХНМУ». За наказом ректора створюється апеляційна комісія, під час засідання якої приймається рішення про обґрунтованість чи необґрунтованість апеляційної скарги.

4. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Основний формат дисципліни змішаний - дисципліна, що має супровід в системі Moodle, викладання дисципліни, передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами дистанційного навчання, в якому використовуються доступні інформаційні інтерактивні технології (Googl Meet, ZOOM, Moodle), очне та дистанційне консультування.

Щоб успішно пройти відповідний курс необхідно регулярно відвідувати практичні заняття; мати теоретичну підготовку до практичних занять згідно тематики; не спізнюватися і не пропускати заняття; виконувати всі необхідні завдання і працювати кожного заняття; вміти працювати з партнером або в складі групи; звертатися до кураторів курсу з різних питань за тематикою занять і отримувати її, коли Ви її потребуєте.

Здобувачі вищої освіти можуть обговорювати різні завдання, але їх виконання - строго індивідуально. Не допускаються списування, використання різного роду програмних засобів, підказки, користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими електронними гаджетами під час заняття з метою, не пов'язаною з навчальним процесом. Не допускаються запізнення студентів на практичні заняття.

Відвідування пацієнтів під час курації в лікарні можливо за умови наявності у студентів відповідної форми одягу, санітарної книжки з відміткою про вакцинацію проти дифтерії, результатів обстеження на напруження імунітету за кором (або відмітка про вакцинацію), або іншими інфекційними захворюваннями згідно поточної епідемічної ситуації.

Здобувачі вищої освіти з особливими потребами можуть зустрічатися з викладачем або попередити його до початку занять, на прохання студента це може зробити староста групи. Якщо у Вас виникнуть будь-які питання, будь ласка, контакуйте з викладачем.

Заохочується участь здобувачів вищої освіти у проведенні наукових досліджень та конференціях за даною тематикою.

Усі здобувачі вищої освіти ХНМУ захищені «Положенням про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у Харківському національному медичному університеті», розроблено з метою визначення дієвого механізму врегулювання конфліктних ситуацій, пов'язаних із дискримінацією та сексуальними домаганнями. Дане Положення розроблено на підставі таких нормативно-правових актів України: Конституція України; Закону України «Про освіту»; Закону України «Про вищу освіту»; Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні»; Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків»; Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод; Конвенція про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти; Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок; Загальна рекомендація № 25 до параграфу 1 статті 4 Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок; Зауваження загального порядку № 16 (2005) «Рівне для чоловіків та жінок право користування економічними, соціальними і культурними правами» (стаття 3 Міжнародного пакту економічних, соціальних і культурних прав; Комітет з економічних, соціальних та культурних прав ООН); Рекомендації щодо виховання в дусі міжнародного взаєморозуміння, співробітництва та миру та виховання в дусі поваги до прав людини і основних свобод (ЮНЕСКО); Концепція Державної соціальної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року. Харківський національний медичний університет забезпечує навчання та роботу, що є вільними від дискримінації, сексуальних домагань, залякувань чи експлуатації. Університет визнає важливість конфіденційності. Всі особи, відповідальні за здійснення цієї політики (співробітники/-ці деканатів, факультетів, інститутів та Центру гендерної освіти, члени студентського самоврядування та етичного комітету, проректор з науково-педагогічної роботи), дотримуються конфіденційності щодо осіб, які повідомляють або яких звинувачують у дискримінації або сексуальних домаганнях (за виключенням ситуацій, коли законодавство вимагає розголошення інформації та/або коли розкриття обставин Університетом необхідне для захисту безпеки інших).

ХНМУ створює простір рівних можливостей, вільний від дискримінації будь-якого національного, расового чи етнічного походження, статі, віку, інвалідності, релігії, сексуальної орієнтації, гендерної приналежності, або сімейного стану. Всі права, привілеї, програми та види діяльності, що надаються студентам/-кам або співробітникам/-цям університету, розповсюджуються на всіх без винятку за умови належної кваліфікації. Антидискримінаційна політика та політика протидії сексуальним домаганням ХНМУ підтверджується Кодексом корпоративної етики та Статутом ХНМУ.

Поведінка в аудиторії.

Основні «так» та «ні». Слід пам'ятати що заняття проходять в установі охорони здоров'я (на базі 31 міської клінічної лікарні), що вимагає дотриманням низки вимог: обов'язкова наявність змінного взуття, халата, медичної шапочки. Заборонено без супроводу та дозволу викладача знаходитися у палатах, операційних, маніпуляційних, перев'язувальних. Потрібно не заважати роботі медичних співробітників та уникати прирікань з персоналом лікарні. При виникненні конфліктної ситуації з персоналом лікарні поставити до відома викладача. Слід пам'ятати - куріння у лікарні та на її території заборонено.

Важливо дотримуватися правил належної поведінки в у аудиторії. Ці правила є загальноприйнятими, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників. Під час занять дозволяється: - залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача; - пити безалкогольні напої; - фотографувати слайди презентацій; - брати активну участь у ході заняття (див. Академічні очікування від студенток/-ів). заборонено: - їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – в цьому випадку необхідне медичне підтвердження); - палити, вживати алкогольні і навіть слабоалкогольні напої або наркотичні засоби; - нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу; - грати в азартні ігри; - наносити шкоду матеріально-технічній базі університету та лікарні (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території); - галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику.

Охорона праці.

На першому занятті з курсу буде роз'яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Очікується, що кожен здобувач вищої освіти повинен знати де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як їм користуватися тощо.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Кафедра хірургії №3 підтримує нульову толерантність до плагіату. Від здобувачів вищої освіти очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в питання академічної доброчесності. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.

Основна.

1. Лупальцов В.И., Лесовой В.Н. Неотложная хирургия органов брюшной полости и забрюшинного пространства. (рус, англ.) – Харьков: «Контраст», – 2014 – 416 с.
2. Лупальцов В.И. Осложнения язвенной болезни желудка и 12 перстной кишки: хирургическое лечение. - К.: Лига-Информ, 2009. - 133 с.
3. Хирургия. Часть 1,2, (Модуль 2,4 Торакальная, сердечно-сосудистая, эндокринная хирургия): Учебник (для студентов 5,6, курсов медицинских факультетов медицинских вузов) под ред. В.В. Бойко. – Харьков, 2018. – 325 с
4. Невідкладні стани в хірургії. Навчальний посібник. За редакцією Л.М. Ковальчука -Медицина, 2017-560 с.
5. Березницький Я.С. та спів. Хірургічні хвороби. Підручник // Київ, «Медицина», 2017-408 с.

Допоміжна

1. Вказівки з воєнно-польової хірургії. / За ред. Я.Л. Заруцького. – К.:СПД Чалчинська Н.В., 2014. – 396 с.
2. Хірургія:Підручник // Захараш, О.І.Пойда, М.Д.Кучер.-К.:Медицина, 2006.-656с.
3. Невідкладна військова хірургія. Українське видання.- «Наутилус». – 2015 – 467 с.
4. Moshe Schein. Schein's common sense emergency abdominal surgery. Springer. – 2005. – 458 p.
5. Textbook of Surgery, 4th Edition. Julian A. Smith, Andrew H. Kaye, Christopher Christophi, Wendy A. Brown .-2019- 816p.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Стенд кафедри «Рекомендована література».
2. <http://repo.knmu.edu.ua/> (Репозитарій ХНМУ).
3. <http://libr.knmu.edu.ua/> (Наукова бібліотека ХНМУ).
4. [http:// surgery3.knmu.edu.ua](http://surgery3.knmu.edu.ua) (Кафедра хірургії №3).
5. Бібліотека кафедри.
- 7 <http://hirurgiya.com.ua/> (Журнал «Клінічна хірургія»).
8. <http://www.mayo.edu/research> (Клініка Мейо, США).

9. <http://videlectures.net/Top/Medicine/> (Колекція високоякісних медичних відеолекцій світу).
10. http://elibrary.ru/projects/subscription/rus_titles_free.asp? (Російські наукові журнали у вільному доступі).
11. <http://www.iemrams.spb.ru/russian/library/librus.htm> (Научная библиотека Института экспериментальной медицины).
12. <http://www.medlit.ru/journals/> (Журнали видання «Медицина»).
13. <http://mediasphera.ru/journals/pirogov/> (Хирургия. Журнал им. Н.И. Пирогова.8 ІНШЕ

8. ІНШЕ

Корисні посилання

Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у ХНМУ http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog-sex.doc

Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf

Порядок проведення занять з поглибленого вивчення студентами Харківського національного медичного університету окремих дисциплін понад обсяг навчального плану

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/nak-poriad-pogl-vyv-dysc.docx

Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_komis_ad_text.pdf

Положення про визнання результатів неформальної освіти в Харківському національному медичному університеті http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_neform_osv.pdf

Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю здобувачів освіти ХНМУ.
http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1226%3A2013-03-25-12-07-55&catid=4%3A2011-05-04-07-20-12&Itemid=19&lang=uk

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=7108%3A2021-0310-14-08-02&catid=12%3A2011-05-10-07-16-